

A vertical photograph of a forest stream. The water flows over a mossy bank and under a large, fallen log that acts as a bridge. The forest is dense with tall, thin trees and a thick carpet of moss and ferns on the ground. The lighting is soft, creating a serene atmosphere.

Jan Žák

•

ČELEM K ŽITŘKŮM

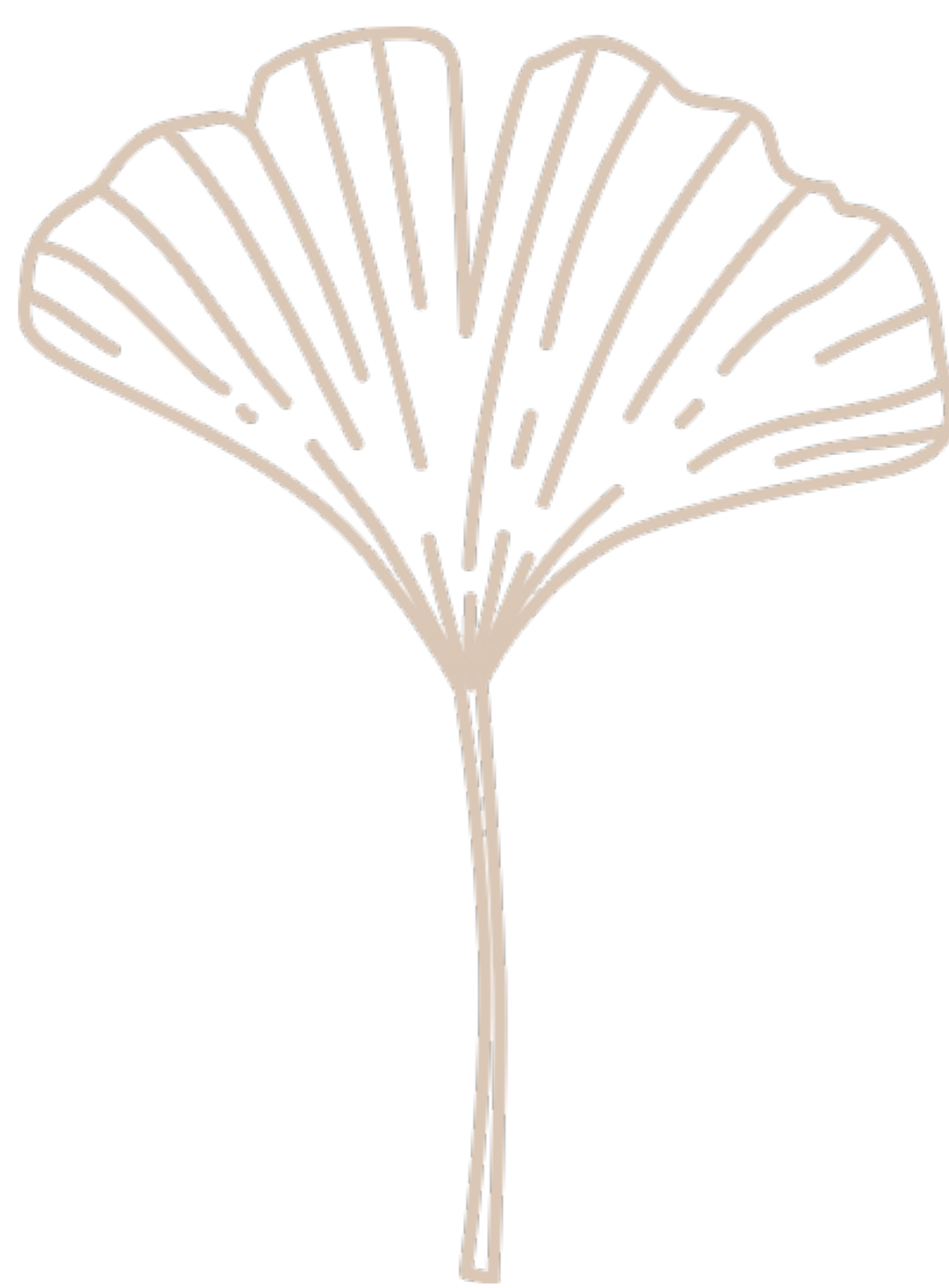
Krátké povídky

Jan Žák

Krátké povídky

—

**Čelem k
zítkům**

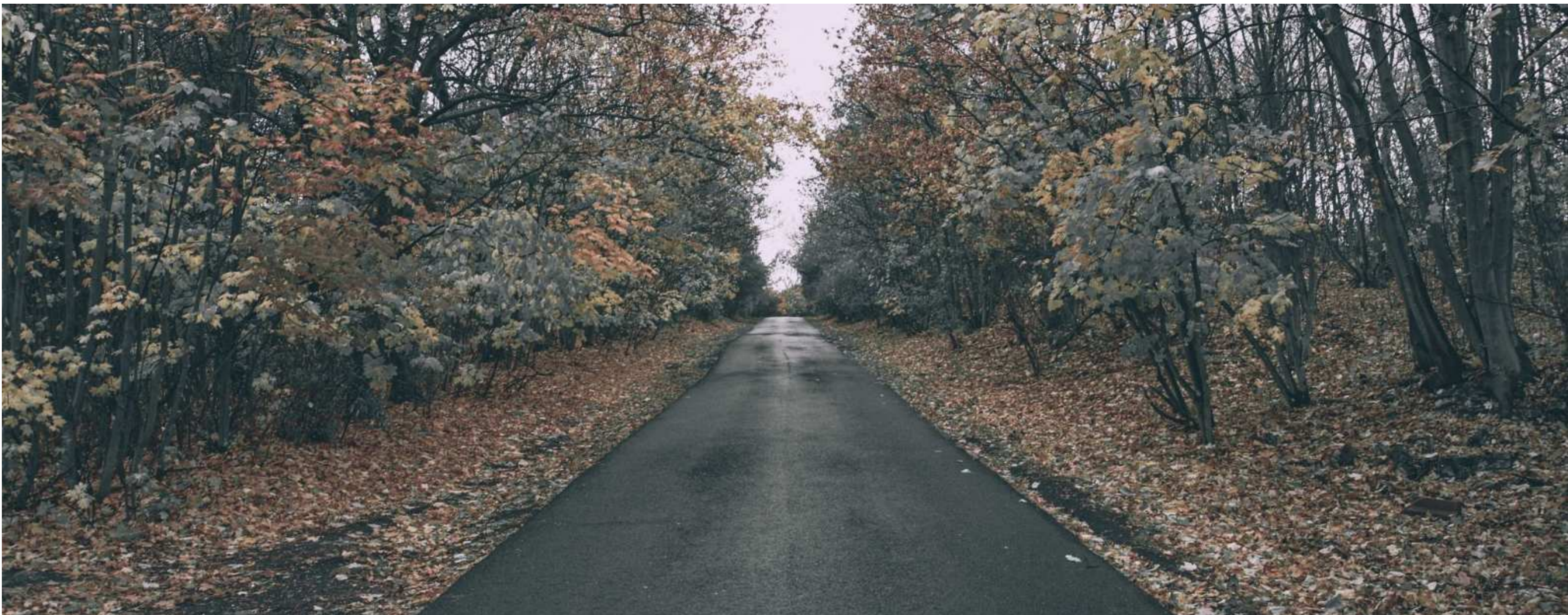

2020

**Laskavému
čtenáři a mým
fanouškům,
mojí rodině...**

**Rudovi Schebestovi,
mému příteli, bez
kterého by toto
nevzniklo.**

Obsah

4	Neznámý
6	Na kraji obce stál zámek
7	Ten dům byl jinej
9	Kterak jsem se přežral
10	Vzpomínka na vojnu
11	Máme na výběr?
13	Rozjímání o místě, kam se nechodí
15	O akci, která se málem nepovedla
18	Oči ve tmě
23	O ceně ducha a hmoty
26	Čelem k zítřkům

Povídka první

NEZNÁMÝ

Seděl za volantem a přemýšlel, co ho dnes na výletu čeká. Jeho cílem byl opuštěný zámek, kdysi snad tvrz, stojící na okraji malé vsinky. Počasí bylo takové divné, vítr, který foukal, se mu opíral o boky auta a táhnoucí se šedé mraky věštili, že bude asi pršet.

Ještě že to není daleko, pomyslel si a jeho zrak spočinul na navigaci, spokojeně si hovicí ve svém držáku. Když míjel začátek obce, spadly první dešťové kapky. To mi to teda hezky začíná, pomyslel si, zapnul blinkr a odbočil na malou cestu, kde si snad dali dostaveníčko všichni jezédáci světa.

V dáli spatřil poměrně zachovalé stavení, ze kterého jako by dýchala sytá mlha. "Jsem na místě," prošlo mu hlavou. Dojel před zámek. Když vystoupil z auta, dýchla na něj zvláštní atmosféra.

Z křovin se tyčil dům, kdysi snad honosný, a vítr si pohrával se zbytky okenic. Odněkud ze zahrady mňoukla kočka a zařinčelo sklo.

Vybalil fotoaparát a vydal se cestou tam, kde kdysi stávala brána. Skoro neznatelnou cestu k vchodovým dveřím lemoval hustý porost nejrůznějších rostlin. Zatímco se kochal okolím a zbytky staveb, které přiléhaly k zámku, vypadla z okna tabulka skla. Zřejmě vítr... Pokračoval ke dveřím.

Již od opuštění auta ale nemohl odolat pocitu, jako by ho někdo sledoval. Několikrát se ohlédl, aby své paranoie dokázal, že není úvod k obavám.

Konečně přistoupil k otvoru, kde byly kdysi dveře a vešel dovnitř. Podlaha byla vydlážděná a zanesená odpadem a starým nábytkem. Všude šero a chlad. Okna vymlácená, tu a tam zbytky okenic a skla. Na stěnách se s pavučinami mísila původní výmalba.

Procházel přízemím a nahlédl do všech zákoutí domu. Prošel každou místnost. Některé pokoje měly okna zatlučená i zazděná. Tma by se zde dala krájet. Chvíli se kochal výhledem na zahradu, když zahlédl něco, co se rychle pohybovalo trávou. Vzápětí uslyšel slabé zamručení. Že by to byla ta kočka? Nebo zbloudilý pes? Ani na jedno to nevypadalo. Až bude odcházet, bude si muset dát pozor.

Blížil se ke konci chodby, kde byl vstup do dalšího pokoje. Rostl v něm neklid. Že by tu nebyl sám? Vítr se znovu opřel do okenic a někde v patře zapraskala podlaha. Strnul. Skoro ani nedýchal. Ani nevěděl, na jak dlouho se zastavil, jen stál a poslouchal. Domem se prohnala meluzína. Vteřiny se nekonečně táhly. "Asi mi jen straší ve věži," pomyslel si a pokračoval ke konci chodby. Klid ho ale už opustil.

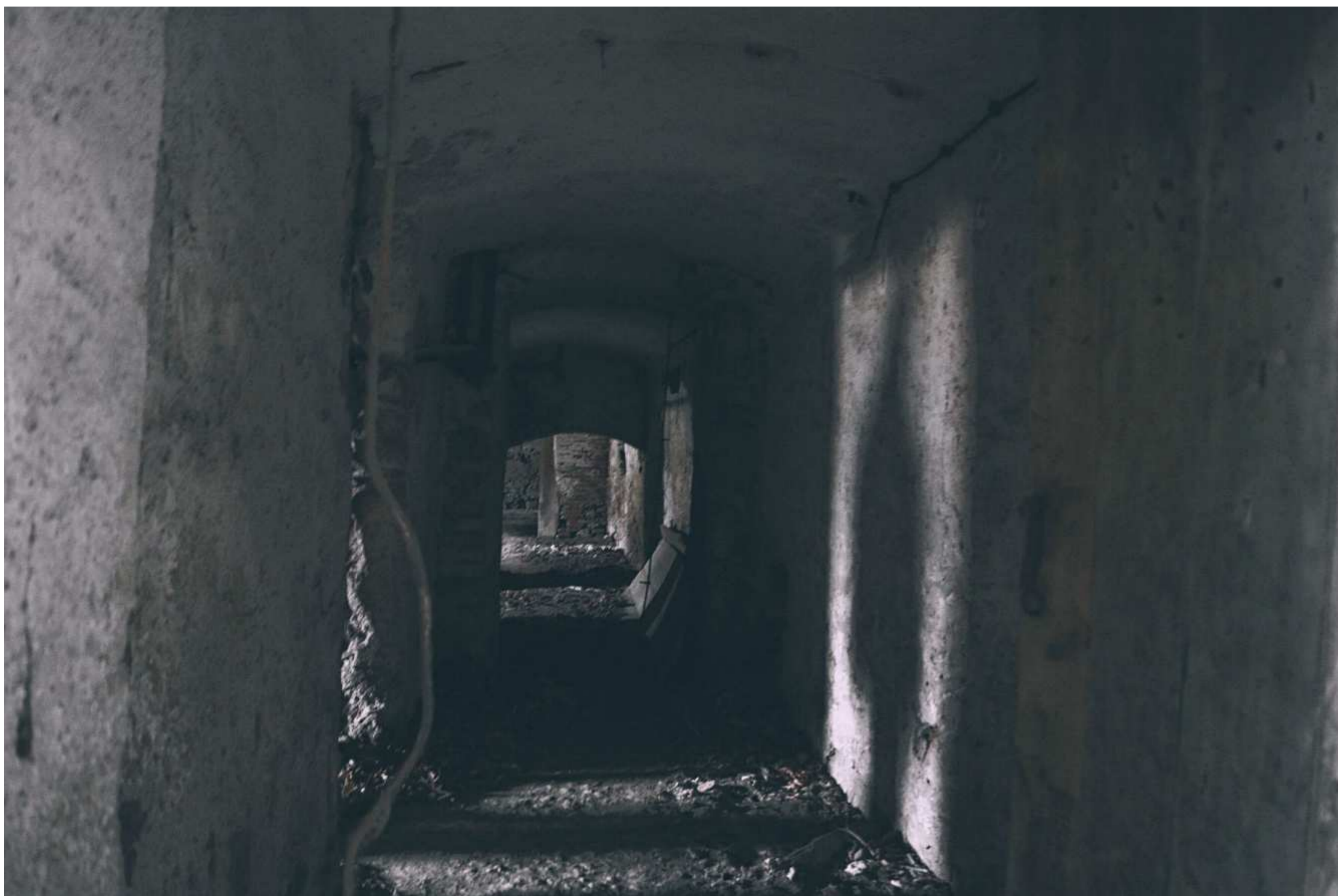
Dveřmi do pokoje prosvítalo zvenčí světlo. "To bude pěkná fotka," pomyslel si, vzal fotoaparát a přes hledáček pohlédl ke dveřím. Vtom ho uviděl. Stín postavy, který se zjevil na protilehlé stěně. Krve by se v něm nedořezal. Nohy mu zdřevěněly, v hlavě mu prudce tepala krev. Co bude dál?

„Kdo je tam?“, zavolal slabým hlasem do tmy.

Jasně slyšel dech a sípot a praskot podlahy v místnosti. Stín se vyrýsoval a narostl do objemu vysoké mohutné postavy. Nohy mu najednou povolily a aniž čekal na odpověď, dal se do šíleného běhu. Zakopával o harampádí, pavučiny mu dělaly na obličejích mejdan.

Neohlížel se a běžel tam, kde tušil východ. Čerstvý vítr ho šlehl po tváři. Je venku! Ještě v běhu se ohlédl, ale nikdo ho nesledoval. Zastavil se na opuštěné zahradě, a v dále spatřil svoje auto. Dům mlčel a dveře jako bezzubá ústa se mu smála.

Doběhl k autu a chvějící rukou otočil klíčkem. Motor nastartoval. Přes přední sklo viděl, jak se v okně mihla tmavá postava...

NA KRAJI OBCE STÁL ZÁMEK

Na kraji obce stál zámek. Kdysi byl krásný, dnes je z něj dům, který nikdo nechce a je jen na obtíž. V dobách své slávy nepochybně někomu patřil, dnes jsou v něm hosty jen voda a vítr. Kde kdysi byla okna a dveře jen černé díry zejí, kde střecha byla, jen zbytky trámů čnějí.

K zámku přichází muž. Ani neví, co očekává, duši mu sevřel zvláštní pocit nejistoty. Protáhl se dírou ve zdi a ocitl se v zámecké kapli. Dýchlo na něj ticho, jen vítr si hrál se zbytky okenic.

Poklekl a nechal se opájet geniem loci. Myšlenky mu šly hlavou jako řeka. Za všechny lásky, co nechal v životě běžet. Za všechny své úspěchy i prohry. Vždy chtěl od života víc, mnohdy ale nedostal nic. Tichá modlitba šla okny ven a anděl se satanem se rvali o jeho duši.

Vteřiny se měnily v minuty... Klečel, neschopen pohybu. Co vlastně čekal? Co udělal pro své sny a tužby? Co vlastně vůbec v životě udělal?

Čas plynul. Tak, jako ten zámek, dnes na odpis. Tak jako ty sny, co vás noci straší. Vlastně i tak jako život, který možná promarnil. Zvedl se, chvíli stál. Jen tak nechal vítr hnát se kolem. Prázdnými okny pohlédl ven, aby odtud odešel a už nikdy se nevrátil.

Povídka třetí

TEN DŮM BYL JINEJ

Ten dům byl jinej. Ne jak ty ostatní, vymazlenej, zkrátka divnej. Takovej, o kterej nezavadiš.

Přicházel k němu muž. Byl na cestě už dlouho a chtělo se mu děsně spát. Hledal přístřešek, venku bylo nevlídno, byl na žmách mokrej, řeklo by se "lůzr", člověk na odpis.

Zpoza černých mraků vyrazil k zemi blesk a osvítil na moment jeho dnešní noclehárnu. "Žádnej Hilton," řekl bys, "stavení, která kdysi bejvala pro někoho domovem." Nevěděl ani jak vešel dovnitř, nikdy to vlastně ani moc neřešil. Obejmuly ho šero a zatuchlina. Procházel přízemím, když ho zaujala jedna místnost. Na krbové římse v ní stála opřená fotka. Pár vybledlých tváří. Nic mu to neříkalo, snad bývalí majitelé?

„Rozdělám oheň,“ řekl si a škrtl sirkou. Průvan zahučel komínem. Přihodil pár starých novin, našel i nějaké dříví. Vzpomněl si na kus masa od rána, když našel sraženou srnu. Dnes mu dobře poslouží. „Budu mít jídlo!“ Oheň v krbu se rozhořel, stíny se honily po stěnách, v dáli zahřměl hrom. Odkrojil kus flákoty a cítil se spokojený, sám se sebou byl tak nějak smířený. „Kdo tu asi dřív bydlel a jací ti lidé asi byli?“, pomyslel si když opět pohlédl na starou fotku.

„Chceš si tu dnes lehnout?“, ozval se znenadání odněkud zastřený hlas.

Trhnul sebou a prudce se otočil. Zdá se mu to? Znova se zablesklo. Někde nad ním slabě vrzla podlaha. Dostal strach...

„Už z toho asi blbnu,“ pomyslel si, "je to jen starej dům, nic víc!“ Tváří mu přeběhl náznak úsměvu. Znovu vzal fotku do rukou. Vítr zesílil a hrál si s jeho myslí. Cítil, jak se mu rozbušilo srdce.

„Bojíš se?“, ozvalo se slabě zdáli.

„Co se to děje?“, pomyslel si a cítil se divně. Po dlouhé době se bál. V poschodí cosi zašramotilo. Uhasil oheň a váhavě vstal.

„Je tu někdo?“, chtělo se mu vykřiknout, ale hlas se mu v hrdle zadrhl. Jako někým cizím ovládaná loutka se pomalu táhnul k díře, co kdysi byla dveřmi.

„Na to jsem už fakt starej,“ pomyslel si a šoural se potměným domem dál.

Venku se ozval zvon. Trhnul sebou. Tohle nečekal. Otrásl se. Odbila půlnoc. Všichni dobří lidé už dávno spí a on bdí.

Vešel do chodby, cítil svůj dech, tlukot srdce a na duši strach.

„Jen pár kroků do chodby, jen nakouknu,“ pomyslel si. Zahřměl hrom a blesk osvítil chodbu. Schody pokryté stoletými pavučinami se táhly do horního patra.

„Nejsem tu sám,“ zašeptal jeho vnitřní hlas.

„Do prdele, je tu někdo?“ Jeho hlas prozradil, že se bojí.

„Já!“, ozvalo se domem.

Pak "To" spatřil. Postava, možná běs noci, viděl jen oči, dvě červené tečky ve tmě.

„Ano, já!“

Trhnul sebou, běžel ani nevěděl jak, části oblečení se mu zachytily za zbytky čehosi a jeho už tak chabá košile se roztrhla. Za sebou slyšel tlumený smích.

„Jsem tu já!“, neslo se za ním chodbou. Běžel jak smyslů zbavený, dusot kroků ho pronásledoval.

„Bože, já tu snad chcípnu,“ pomyslel si.

„Co po mně chceš?“, dostal ze sebe přiškrceným hlasem. Další blesk mu osvětlil cestu. Doběhl k nějakým dveřím.

„Tady jsem nebyl,“ pomyslel si, „jsem jinde... kruci jsem jinde, přišel jsem...“

Praskot prken za ním ho vytrhl z myšlenek.

„Ano, já,“ ozvalo se za ním.

Otočil se a spatřil postavu, snad přelud a zase ty oči, ty oči, krvelačně svítící. Těžce dýchal, chvěl se po celém těle a štiplavý pot mu z kropil obočí.

„Co po mě chceš, slyšíš, co po mě chceš? Chci se jen vyspat, lehnout na hadr, nech mě bejt, prosím nech mě bejt!“

Na druhé straně bylo mrtvé ticho, v očích výsměch. Neznámý se pásl na jeho strachu. Dvě bytosti tu stály proti sobě. Jejich pohledy se setkaly. Vteřina, která trvala snad celé století.

Náhle jako by závanem vzduchu ucítil jemný svist. Něco jím škublo a po krku mu steklo pár kapek krve. V ruce postavy se zableskl nůž: „To je můj dům!“, zasípal stín, „to je můj dům!“

Muž klesl na kolena, chtělo se mu děsně spát...

KTERAK JSEM SE PŘEŽRAL

Firemní večere se vydařila a setkání s kolegy, které jsem od ledna 2016, kdy jsem nastoupil do zaměstnání viděl poprvé, nemělo chybu. Těšil jsem se po celém dni na pivo a plzeňskou dvanáctkou se fakt nic nezkazí.

Když mi přinesli druhou a s ní i předkrm, naznal jsem, že tento večer bude asi prima žranice.

Byla.

Kus dobře opečeného křupavého chleba a husí tlačanky ve mě zmizel jak pára nad hrncem. Jemně jsem se opotil. Následovala polévka. Vývar s domácími knedlíčky, velkými jak pštrosí vejce, jsem vzal útokem. Při posledním hltu se mi orosilo ucho a začalo tikat pravé oko.

A pak následoval hlavní chod.

Z toho, co přinesli kolegům jsem naznal, že asi umřu.

Husa s přezdívkou BMW (rozuměj Big Mexican Woman), kterou přinesli a s ní i čtyři knedlíky o velikosti fotbalového hřiště věštily, že dnes asi přiberu pár vytoužených kilogramů. Ládoval jsem do sebe ty obří koule a před očima se mi tvořily mžitky. Tohle musím dát!

Bohužel jsem půl knedlíku nedal. Moje pravé oko začalo vysílat morseovku a dírka v opasku pustila nit. "Konec, šmytec...", doufal jsem a s úlevou odsunul talíř. Bohužel, přinesli ještě moučník.

Dva švestkové knedlíky lehce posypané tvarohem připomínaly atomový reaktor. Koukl jsem se kolem sebe.

Všichni měli mastné huby plné knedlí. "Když oni, tak i já!"

Jeden jsem vdechl. Cosi mě jemně zašimralo v nose a opasek hlásil SOS.

Nastala tma...

Teď sedím v hotelovém pokoji, škytám a přemýšlím, jak se zase ráno nacpu...

Povídka pátá

VZPOMÍNKA NA VOJNU

Psal se rok 1995 a na jaře onoho roku jsem i já musel vstoupit do řad obránců vlasti. Mým dalším domovem se na celý rok stal VÚ 3395 na Pístoově. V období tzv. přijímače jsme společně trpěli základním výcvikem, do kterého byly také zařazeny ostré střelby.

Celou rotu naložili do nákladních tater a odvezli na střelnici u Vílance. Po příjezdu na zdejší buzerplac nás rozdělili do družstev. Ti, kteří měli štěstí, šli ke střelbám, ostatní cvičili nekonečné pořadovky.

Pamatuji se, že na stožáru vlála červená vlajka a na věži svítilo červené světlo. Důstojníci kontrolovali veškeré dění na střelnici dalekohledy. Vyfasovali jsme od praporčíka ostré náboje, některé z nich byly fluorescenční, abychom viděli, jak nám to lítá.

Velící důstojník zavelel: „Pochodem vchod!“ a šlo se na přípravnou čáru. Nabili jsme a očekávali další povel. „K palebné čáře pochodem vchod!“ zavelel důstojník. Z věže zahoukala siréna, důstojník zavelel: „Krátkými dávkami pal!“ a začal rachot.

Kulky se zahryzávaly do protějšího kopce a do terčů. A najednou, asi nějakým omylem, vyjely na pole nad terči traktory s brigádníky na sběr kamenů. Nastal zmatek. Povel střídal povel. „Střelbu ukončit! Střelbu ukončit!“ řval velící důstojník jak zběsilý a z věže mu kontrovala siréna. Na jeho bledou vyděšenou tvář nezapomenu. A tak neslavně skončily moje první ostré střelby.

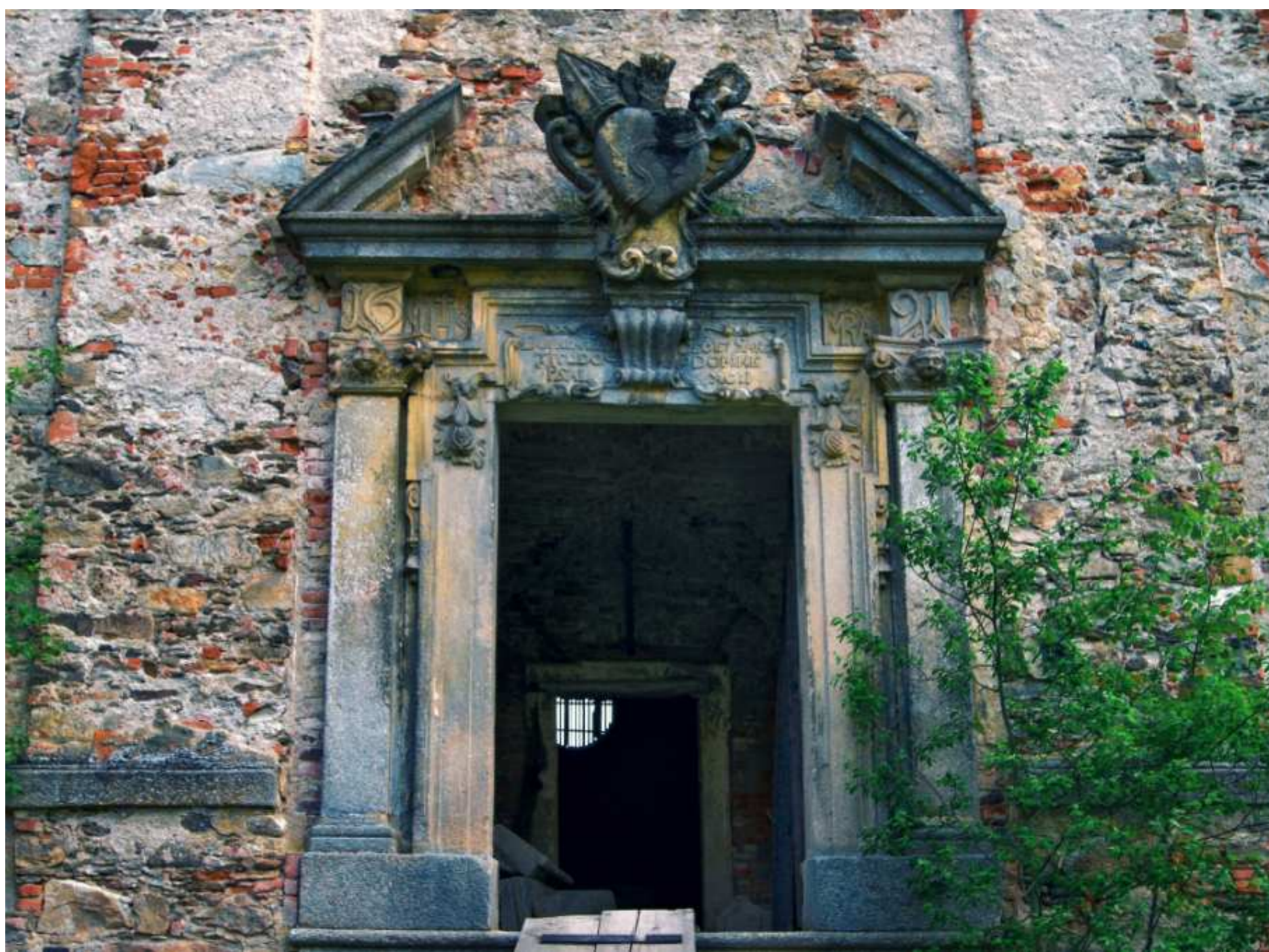
Povídka šestá

MÁME NA VÝBĚR?

Kdesi na konci světa stojí starý, zdevastovaný, léta opuštěný klášter. Shluk budov a kostelní loď s věží, které zajisté pamatují lepší časy. Nechtěný kus místa, které mě od prvního okamžiku čímsi přitahovalo. Když přišel ten den, věděl jsem, že bude jiný. Že bude něčím zvláštní.

Klášter, nyní již prázdné budovy s holými stěnami a propadlými stropy mě přivítaly svou syrovostí. Byl zarostlý trávou a bodlácím, jako v pohádce o šípkové Růžence. Vešel jsem a ocitl se na nádvoří. Zrakem jsem obhlížel okolí, zaujaly mne stopy po provedených opravách. Snažili se o ně asi nadšenci, jejichž úsilí ukončil nedostatek financí. V koutě nádvoří se tyčil kdysi hrdý kostel, rovněž notně poznamenaný zubem času. Vstupuji dovnitř chřtánem doširoka zejících dveří. Jdu zvolna, tělo mi prostupuje šero a chlad. Dlažba, která kdysi kryla podlahu, zmizela v nenávratnu. Krok za krokem vířím prach. Vrstvou špíny a trosek dýchá dávno zapomenutá historie. Moje pokora se mísí se zvědavostí.

To neproniknutelné ticho! Loď kostela se zdá být nekonečně dlouhá. Dlouhá jako rozhodnutí navštívit to místo. Je snad něčím výjimečné. Proč ale? Co osudů se zde událo? A co po nich zbylo?

Pokračuji krok za krokem, víří prach i myšlenky. Očima tékám po stěnách ve snaze zapamatovat si každý detail. Otvory po kdysi honosných oknech, ty mrtvé oči, jež sledují nově příchozího. Zbytky maleb, jež oprýskal čas. Zastavil jsem se. Ticho a šero. Cítím svůj vlastní dech, tlukot srdce. Čas běží, vlastně ani nevnímám, jak dlouho jsem stál.

Vtom ucítím pohazení. Proboha, od koho? Chladné a vypočítavé. Otrásl jsem se zimou. "Jsem tu sám?", probírám se. A chci si bláhově odpovědět, že ano, ale již vím, že sám rozhodně nejsem! Oni... Přišli sem...

„Ale kdo?“ ptám se sám sebe.

Nevíš, chlapče? Přece proto jsi sem přijel. Tohle byl účel tvé cesty!

Otisky lidí. Lidí, kteří zde žili, chodili se sem pomodlit za lepší budoucnost. Po nich přišli jiní, další. A další, a další. Žili a ničili.

Nečekaný poryv větru jakoby přinesl otázku: „A co ty? Co ty tu děláš?“

„Já?“ ptám se sám sebe.

„Ano, ty!“ , zaznělo povědomím.

„Vlastně nevím“, odpovím si po pravdě.

Maně se otáčím a paprsek světla na moment ozáří ponurou místnost.

A tam... v prachu a bídě... stojí. Otisky duší v čase proklatém, hledající spásu. Spásu, či nový otisk do sbírky?

Pochopil jsem.

Chci křičet na tisíce mil daleko, ale výkřik mi uvázl v hrdle. Paprsek světla mizí, otisky slábnou. Loď kostela se noří do ticha. Jako předtím. Došel jsem daleko. Tam, u bývalého oltáře, se v šeru zaprášených pavučin zrodil nový otisk. Jsme jen otisky. Otisky našich činů a duší.

Máme na výběr?

Povídka sedmá

ROZJÍMÁNÍ O MÍSTĚ, KAM SE NECHODÍ

Skryta ve stínu stromů stojí mohutná stavba. Starý klášter, který býval kdysi domovem zbožných lidí. Jak šel čas, opustili jej. Klášter osiřel, zvuky a hlasy lidí postupně utichly. Všechno bylo rozkradené, jen vítr přihlížel postupujícímu zubu času. Cesta zarůstala, habitus holých stěn uvadal.

V průčelí stavby, jako mohutný pilíř dotýkající se hvězd, se tyčí věž. Jako nepřehlédnutelný maják, který chrání lodě od najetí na skaliska. Zde však byly zvony, které svolávaly věřící k bohoslužbám...

Přišel jsem na toto místo zvědavý. Krok po kroku jsem si prošlapával cestu bujnou vegetací. Kolem bylo ticho, jen vítr vyprávěl o staletích prošlých životy lidí před námi.

Toužil jsem možná vidět dávno objevené, vylézt na samý vrchol věže a pohlédnout do kraje. Do kraje plného lesů a říček, z ptačí perspektivy se kochat krásou okolí.

Hustý porost skrýval malou branku. Vstup byl opatřen letitou a polorozpadlou mříží, která lehce vrzla a já se ocitl ve zdi věže, kde mistr stavitel zřídil úzké kamenné schody. Ovanul mě chlad, atmosféra místa by se dala nožem krájet. Staré kamenné schody vedly do útrob věže. Stoupal jsem po nich...

Stál jsem uprostřed mohutných zdí s hlavou vzhůru a hleděl tam, kde jsem ve výšce tušil ochoz. Cesta k němu vedla po zchátralém dřevěném schodišti, jež jistě pamatovalo lepší časy. „Doufám, že mě udrží,“ pomyslel jsem si a opatrně stoupal krok za krokem vzhůru.

Schodiště pode mnou vrzalo a prach se vířil, několik poplašených holubů mi připomenulo scénu z filmu Záhada hlavolamu, kdy Jan Tleskač chodil zvonit na věž kostela Svatého Jakuba. "Díky, mistře Foglare, vaše romány jsem jako malý kluk miloval!"

Tleskání ptačích křídel, neznatelné otisky v prachu. Zastavil jsem se a pohlédl dolů. Bylo to jako nahlédnout do hlubin lidské duše. Ticho, klid... jen slabý vánek dokresluje atmosféru místa. Stojím tu sám. Mohutné zdi mě objímají.

Ten pocit dobře znám z podzemí. Sevření chladné skály, podkreslené kapkami padající vody v absolutní tmě. Mám rád ten pocit. Kdo jej nepoznal, nepochopí. Jsem tam, kam se běžně nechodí.

Občas mě napadá myšlenka: "Co by se stalo, kdyby se skála kolem sevřela?" Jedna duše by odešla, několik jiných duší by zaplakalo. Snad...

Další kapka by se rozezvučela podzemními světy. Byl bych tam, kam se nechodí...

Ze zamyšlení mně vytrhl teplý vánek. Už jsem jen kousek od ochozu, kousek od svého cíle. Schodiště dopělo svou serenádu a já se ocitnul na ochozu. Kolem spousta oken. A kolik oken, tolik výhledů. Výhledů do modrého blankytu nebe jako do stvoření života. Výhledů na poletující ptáky, jako připomínka dětství, prvních lásek, velkých a mohutných stromů života... Dospělosti. Když dospějeme, žijeme si svoje životy.

Poslední můj pohled padl na malý hřbitov. Poslední kapitola našich životů. Konečná. Co bude pak? Lidé si tu otázku kladou po staletí. Existuje nějaké znovuzrození? Nevím, ale jedno vím jistě. Nebojím se smrti. Až přijde, pokorně ji přijmu.

Poděkoval jsem v duchu svým výhledům a tiše sestoupil po starých schodech. Naposledy jsem se ohlédl a zavřel za sebou věžní branku. Další kapitola se uzavřela...

Povídka osmá

O AKCI, KTERÁ SE MÁLEM NEPOVEDLA

Byl čtvrtek jednoho červencového večera roku 2020. Byl jsem doma a čekal na Lukášovo zavolání, jak jsme se předtím domluvili. V předsíni u dveří stál připravený batoh, v něm fotografické vybavení do podzemí.

Teď si možná ťukáte na čelo a pokládáte otázku: „V noci, a do podzemí?“

Ano, teď, v noci! Jinak by to totiž nešlo...

Byl jsem nedočkavý, čekal na signál a přecházel po bytě jako lev v kleci, sem a tam, tam a sem.

Bylo půl deváté, když pípl mobil a dorazila SMS. Chápu se batohu a běžím po schodech dolů. Zdravíme se s Lukášem, naše palce se zalomí a vyrážíme.

Kam? To si nechám pro sebe. Jen dodám, že cílem naší expedice bylo zajímavé podzemí, které v minulosti sloužilo jako ledárna jednoho velice známého a proslulého pivovaru.

S přístupem přes opuštěné zahrádky k lokalitě, do níž jsme po naší úžasné D1 uháněli. Cesta zdárně ubíhala, zabráni do příjemného hovoru i přes funkční navigaci několikrát přejedeme místo kde máme odbočit. Zkrátka, když se chlapi zakecají ... no, však to znáte.

Po příjezdu na parkoviště kontaktujeme jeskyňáře Pedra, čekal nás tam.

Vydáváme se hledat vstup.

Večer pokročil a lampy pouličního osvětlení se rozsvítily. Lukáš vytáhl svůj mobil, kde měl uložené GPS souřadnice místa. Cesta nás zavedla mezi zahrádky. Všude ticho, klid a mír. Ani za dne se tudy skoro nedalo projít. Dodržujeme pravidla konspirace, není vůbec žádoucí, aby o nás kdokoliv věděl!

Cesta mezi zahrádkami náhle končí u plotu s tabulkou: „SOUKROMÝ POZEMEK, VSTUP ZAKÁZÁN!“ Ovšem hned vedle ní díra jako hrom. Prosákli jsme jí na druhou stranu a díky GPS souřadnicím jsme se vydali k domnělému vstupu.

Tou zahradou vedla cesta na dvě strany, my se vydali tou vpravo. Minuli jsme zdevastovanou chatu, když Lukáš, který šel první, najednou zastavil. Chvilí pozorně naslouchal, pak se otočil a tiše nám sdělil, že se v druhé chatě svítí.

„Asi bezdomovec,“ pomysleli jsem si. Vrátili jsme se a vydali se druhou cestou, nalevo. Jak se vzápětí ukázalo, byla to chyba!

Naše noční múra právě začala. Jak jsem již zmínil, pozemky byly opuštěné, zarostlé náletovým křovím a bodláčím. A tak jsme za svitu monitorů našich mobilů, abychom na sebe neupozornili, hledali. A hledali... a zase hledali. Nebudu vás déle napínat, bylo to utrpení.

Šipka GPS nás vodila sem a tam a kýžený vchod stále nikde, i když jsme museli být kousek od něj. Kdo ale věděl kde? Snad po hodině úsilí, do krve dorvaní od bodláčí, jsme to vzdali.

Prolezli jsme známou dírou v plotě na druhou stranu a zklamáni se loudali k autu. Lukáše napadlo zkusit zavolat kamarádovi. Třeba napoví. Bylo ale pozdě, půl jedenácté v noci. Telefon vypnutý, zprávy nepřečtené. Co se dá dělat, zkusíme tedy jinou lokaci, tohle bohužel nedáme. Škoda.

Už jsme byli skoro u auta, když Lukášův mobil zapípal. Po krátkém hovoru jsme se od kamaráda dověděli správný popis cesty. Nová síla se nám vlila do žil.

Vrátit se, prosáknout dírou v plotě a projít kolem chatky s bezdomovcem, pro nás byla otázka chvilky. Mezitím se udělala tma jak v pytli. Ani ne po pěti minutách jsme skutečně stanuli před vstupem, umně zamaskovaným.

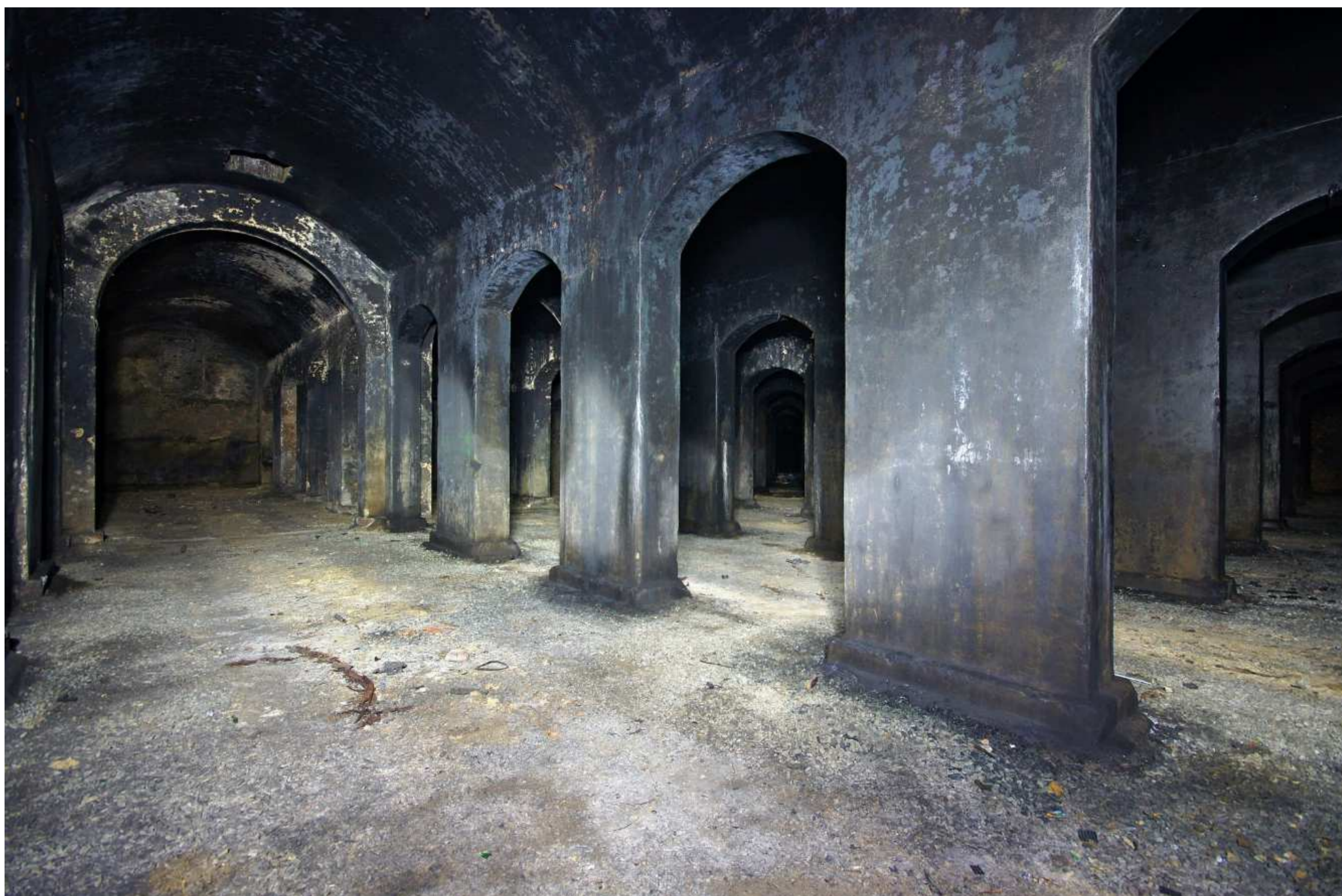
Odházet maskování nám netrvalo až tak dlouho. Funkce otvoru byla asi původně myšlena jako úniková.

Slézal jsem dolů velmi opatrně, na podlaze byla vrstva hlíny a dost to klouzalo. Stanul jsem u plechových dveří, které měly u podlahy malý otvor. V ten moment se za mnou ozvala rána, lekl jsem se, prudce se otočil... Těsně za mnou se zjevil uklouznuvší Lukáš. „Jsi v pořádku?“, vyjekl jsem na něj.

„Jo, všechno je OK!“, odsekl. Bylo na něm ale patrné, že nadšený z toho příliš nebyl. Naštěstí se nic vážného nestalo.

Když jsme se dostali dolů, rozlehlou podzemní ledárnu jsme si celou prošli a nafotili. Úžasná situace. Skoro máte pocit, že jste v katedrále. Špatně se tam ale fotí, stěny kolem vás jsou černé od asfaltového nátěru, v pravidelných rozestupech železobetonové sloupy, širokoúhlý objektiv tam navíc vcelku úspěšně deformuje perspektivu.

Prostory jsou to ovšem nádherné. Naše námaha stála za to!

Zhruba po hodině místo opouštíme. Zamaskovali jsme za sebou vstup, prošli kolem chatky s bezdomovcem a prosákli opět dírou v plotě ven. Dostali jsme se k autu a dohodli se, že dnes zkusíme ještě jedno podzemí. Jako bonus.

Vyjeli jsme a zjistili, že jsme plní klíšťat. A to tak, že jsme je cvrnkali z oken ven. Po dojezdu na místo jsme se za svitu lampy v rámci možností kontrolovali a snažili se odhmyzit. Náhodní kolemjdoucí by se asi divili.

Netrvalo dlouho a našli jsme poklop, kryjící vstup dolů. Osud však mívá jiné plány. Totiž abyste věděli, ten poklop se nachází u chodníku široké a velmi rušné ulice.

Jak to tehdy dopadlo?

Byla pokročilá hodina, dohodli jsme se tedy, že toho pro ten den necháme a raději vyrazíme domů, směr Jihlava.

Další podzemí, které jsme měli doslova na dosah u našich nohou, se nekonalo. Ještě i hodinu po půlnoci jsou zkrátka ulice plné, pozorovalo nás příliš mnoho zvědavých pohledů.

Hodiny na věži odbily druhou hodinu po půlnoci, když jsme dojeli do Jihlavy.

Ono se zase tak moc nestalo, neuteče nám to. To podzemí na nás počká...

Povídka devátá

OČI VE TMĚ

Nad střechami domů se pomalu smrákalo. K parkoviště na kraji obce přijíždělo auto. V něm dva jeskyňáři, kteří měli v plánu průzkum nedaleké štoly. „Za tmy to bude lepší,“ pravil Márty k Johnymu. „Projdeme kolem domů do lesa, snad nikde nevzbudíme pozornost,“ dodal. .

Johny mlčky přikývl, nebyl dnes v nejlepší náladě. Rozešel se právě s přítelkyní a doufal, že ho noční dobrodružství vytrhne z nevhodných myšlenek.

Márty po něm loupl okem. „Co je s tebou furt?“, otázal se ho nevybíravě, „pořád myslíš na tu štetku?“ Johny po něm vrhl nenávistný pohled. „Kretén,“ pomyslel si. „Zaparkuj támhle mimo lampu, ať nejsme moc na ráně,“ odtušil, aby změnil směr hovoru.

Auto dorazilo na parkoviště a za chvíli byly vidět dvě siluety, jak se v šeru houstnoucí tmy ubírají směrem, kde ležela dávno zapomenutá štola. „To bude bomba,“ zašeptal Márty, „viděl jsem na netu pár fotek, krásný prostory,“ dodal vzápětí. „Nechce se mi ani věřit, že jsme o tom nevěděli dřív.“

„Od koho jsi vlastně dostal lokaci?“ zeptal se Johny. „Ale, od jednoho týpka na netu,“ suše odvětil Márty. „Směnil jsem to s ním za jinou lokaci“. „Poradil mi, ať jdeme raději za tmy, místní prý dost neradi vidí, když tam chodí procesí.“ dodal ještě.

Johnymu to nepřišlo divné. Už několikrát takto spolu v noci vyrazili za dobrodružstvím. Sešli ze silnice a po neudržované cestě minuli poslední domy. V některých se ještě svítilo, tu tam se za okny mihla postava. Cesta je dovedla k lesu a ten je pohltit svým tichem.

„Trošku si posvítíme na cestu, ne?“, zeptal se Johny přes rameno Mártyho. Ten přitakal a úzký bod baterky prořízl lesní tmu. V dáli zaštěkal pes a šumění vody blízkého potoka dokreslovalo atmosféru potměšilého nočního lesa. Lesní cesta se klikatila, tu a tam museli překročit spadlé stromy, jež tu zůstaly po lesácích, likvidujících kůrovcovou kalamitu.

„Už bychom tu měli být,“ zazněl do tmy Mártyho pronikavý hlas. „Prima,“ sykl si pro sebe Johny a slepě následoval Mártyho a světlo z jeho baterky. Ještě kousek popošli, když se Márty zastavil. Johny rychle zareagoval a mlčky čekal, co bude dál. Bylo ticho, jen potok šuměl svou věčnou píseň a vítr tančil v korunách stromů. Márty stál a poslouchal. Johny ho ve tmě spíše tušil, než viděl. Potom se otočil, a tiše k Johnymu pravil: „něco jsem slyšel, mám pocit, že nejsme sami.“

Johny nebyl žádný strašpytel, ale tyto stavy bytostně nesnášel. Márty to moc dobře věděl a tu tam Johnyho pěkně napálil. Márty byl vůbec divný kořen. Na pohled frajer s odpovědí na všechno a s pomyslnými klíči od všech dveří. „Jako brouk Pytlík,“ řekl bys.

Johnny byl pravý opak. Tichý, dobrosrdečný pohodář. Nenáviděl tyhle špeky od Mártýho. „Jdeme,“ sykl na něj, „Bůh ví, co jsi slyšel, je tu ticho jak v kostele.“

Vyrazili. Světlo baterky proťalo tmu a jen tiché kroky daly vědět, že tu jdou dvě lidské bytosti. Šli asi minutu, možná dvě, když stanuli na malém plácku. Všude kolem bylo poházeno spoustu kamení a vzadu u skalky se černal vstup do podzemí. Opatřen byl ocelovou mříží, pootevřenou, zablokovanou kameny a hlínou. Pohlédli na sebe. Vlna nadšení jimi prolétla, když hleděli na potměný vstup. Z útrob na ně dýchl chladný vzduch. V momentě se převlékli, nasadili si helmy a na záda hodili batohy.

„Kdo půjde první?“, otočil se Mártý na Johnnyho. Ten nevnímal, rozhlížel se pozorně po okolí, snažil se proniknout zrakem tmu. „Hej, kdo půjde první?“, sykl Mártý a štouchl do Johnnyho. Ten se prudce otočil.

„Jdi ty,“ vždyť tě tam nic nekousne, půjdu hned za tebou,“ odsekl popuzeně. Znejistil ale. Když se otáčel, měl pocit, že ve zlomku vteřiny spatřil za stromem oči. Dvě velké oči. Opatrně, snad i bázlivě pohlédl opět do těch míst, jen tma mu ale byla odpovědí. Mártý se mezitím protáhl otvorem mezi skálou a mříží. Johnny se ještě naposledy rozhlédl a když nespatrił nic co by ho znepokojilo, protáhl se otvorem dovnitř i on.

Ovanul je chlad. Ručně tesaná štola vedla pod kopec. Světlem baterek vyplašili komáry, kteří tu snili své krvavé sny. Mártý šel vpředu, Johnny mu kryl záda. Po bocích štoly zely prázdné výklenky, snaha dávných havířů najít bohatou rudu. Na podlaze byly tu tam poházené hromádky kamenů, pozůstatky po hledáčích minerálů.

Došli za první zatačku. Mlčky si prohlíželi chodby, jen Johnny se občas ustaraně otočil. Mártý to spatřil a jak bylo jeho zvykem, jízlivě zaútočil: „Co je zase?“

„Ale, mám pocit, že jsem venku viděl ve tmě oči,“ odpověděl polohlasně Johnny. „Prosím tě, bůh ví, co jsi zase viděl?“, ušklíbl se Mártý. „Raději pojď, ať někam dojdeme, dáme si pak jídlo, mám hlad,“ dodal ještě nevrle a vykročil. Johnny ho poslušně následoval.

Cesta ubíhala, štolu se větvila, a tak brzy poznali, že by mohli lehce zabloudit. „Budeme si dělat značky z kamenů,“ napadlo Johnyho a udělal na zemi první malou šipku. Šli dál. Jen občas prohodili pár slov. Tu a tam se obdivovali malým krápníkům, udělali další šipku. Čas ubíhal. V dálce odbila půlnoc. Oblohou se začaly honit mraky a začalo jemně krápat. Venku, před štolou, se za stromem rozsvítily dvě oči...

Johny z Mártym postupovali štolou, jež nebrala konce. Brzy slyšeli hukot vody. Vydali se tím směrem, Johny udělal další povinnou šipku. Zanedlouho došli k jezírku. Ze stěny do něj padal silný pramen vody. Johny vylovil z batohu světlo a silná zář prosvětlnila prostor. Ocitli se v jakémisi malém dómu. Kolem jezírka bylo celkem dosti místa, a tak se rozhodli, že zde posvačí. Johny se vydal na malý průzkum, Mártý vybalil bagetu a začal jíst.

„Mártý,“ ozvalo se zanedlouho. „Mártý, pojd' sem, tady něco je, něco jako batoh!“ Mártý se neochotně zvedl. Neměl rád, když ho někdo rušil od jídla. Vstal a vydal se směrem, odkud slyšel Johnyho. Našel ho za rohem, jak zírá na něco, co bylo kdysi batohem. Kolem té věci se na hladině leskla velká červená skvrna.

Pohlédli na sebe, Johny nasucho polkl. „Myslíš, že je to to, co by to mohlo být?“, otázal se tiše Mártý. Johny na něj ustrašeně pohlédl a kývl souhlasně hlavou. „Koukl ses dovnitř?“, optal se Mártý, v jeho hlase už ale nebyla jistota, jakou u něj Johny znal. „Ne,“ odvětil Johny.

Mártý zvedl ze země klacek a opatrně tu věc nazvedl. Z batohu vytekla na zem jakási červená tekutina. Oba zkoprněli, nohy jim vypověděly poslušnost. Mártý v sobě rozdmýchal poslední zbytek hrdinství a batoh otevřel. Na dně spatřili zakrvavené lidské oči. Výkřik jim vyrazil z hrdel. Chtěli utéci, ale nohy jim vrostly do země a těla ztuhla hrůzou, že se jen stěží dali do pohybu.

V dále odbila jedna hodina. Dvě tmavé oči se právě protáhly vstupem do štol. Do sítě se chytly dvě mouchy najednou...

Márty na nic nečekal. Zapomněl na Johnyho a na vše, byla v něm jen obrovská touha dostat se z tohoto pekla v podzemí ven. Běžel snad po paměti, světlo baterky kreslilo pitvorné obrazce po stěnách. Odbočil a udýchaně se zastavil. Nemohl popadnout dech. Točil se ze strany na stranu, duši mu hlodal strach. Kde je? Tady to nezná. Štola vedla dál do tmy.

„Johny!“, snažil se na sebe upozornit, ale hlas se mu zadrhl. Byl sám. Ustrašeně se točil, baterkou se snažil prosvítit každý stín. Trásl se po celém těle. „Johny!“, vykřikl znovu zoufale, ale jen kapání vody mu bylo odpovědí. „Jsem sám,“ pomyslel si, „ten bastard mě tu nechal samotného.“ Chtělo se mu brečet.

Johny mezitím vyběhl od jezírka. Na chvíli se zastavil a poslouchal. Nikde se nic nedělo. Ticho, chlad a kapání vody. „Kam mohl zmizet,“ pomyslel si.

Snažil se být klidný. Jako už mnohokrát, když byl s Mártym na nějaké výpravě. Do mysli se mu vetřela vzpomínka na Terezku. „Co asi dělá?“ Musí se odsud dostat. Musí. Musí jí zavolat a říct jí, že ji stále miluje. Třeba se k sobě vrátí...

Dvě tmavé oči cíhaly. Potichu, potmě, však to tu moc dobře znaly. Krok za krokem, však už brzo budou u svého cíle. Musí. Pud zabíjet je pronásledoval.

Márty se snažil uklidnit: „Kde je, sakra, ten Johny?“, opakoval si neustále. „Johny!“, zoufalý výkřik protal ticho chodby.

Tmavé oči neznámého se daly do pohybu...

Johny se vydal směrem, kde tušil východ. Neběžel, opatrně našlapoval, světlo z baterky se snažil tlumit rukou. Vzpomněl si na své vidění. Báł se. Srdce mu bušilo, snažil se ale zůstat klidný. Byl sám, úplně sám. Viděl opravdu to, co viděl nahoře? Byl si téměř jistý, že ano.

Márty se mezitím trochu uklidnil. Otočil se a pomalu se vracel zpět. Vzpomněl si na šipky, které Johny dělal. Udělalo se mu lépe. Podle nich přece trefí. Světlo jeho baterky prořizlo tmu. Oči neznámého zpozorněly. Už je blízko. Tak blízko. Ukryl se v nedalekém výklenku a čekal. Márty zapomněl na pud sebezáchovy a pokračoval štolou dál. Šipka! „No skvělý“ pomyslel si a v záchvatu radosti se rozběhl.

Márty v běhu míjel výklenek, když tu náhle drtící pěst dopadla na jeho obličej. Zatočila se mu hlava, instinktivně se otočil a ve svitu baterky spatřil krvelačné oči. Vystrašený nenadálou hrůzou se snažil zvednout, ale neznámý byl rychlejší. Vrhł se na Mártyho celou svou silou.

Márty bušil rukama kolem sebe, pěsti se mu odíraly o stěny chodby a o neznámého. Snažil se křičet, ale nemohl. Tloukl kolem sebe, srdce mu bušilo jako o závod. „Nechte mě, nechte mě!“, zoufalý Mártyho křik se rozléhal chodbou. Neznámý jen chrčel. Souboj dvou těl. Souboj na život a na smrt. Jen jeden bude vítěz.

Márty se pojednou dostal ze sevření, podařilo se mu vstát a chtěl se rozběhnout. Neznámý ho v poslední vteřině chytil za nohu a strhl k sobě. Obejmul ho pažemi jako pavouk, když uchvátí mouchu.

„Co chcete?“, s námahou ze sebe dostal Márty. Neznámý sykl se smíchem: „Tvoje oči do sbírky!“. Márty se chvěl hrůzou, jeho srdce běželo poslední maraton. Mozek vysílal šílené signály do celého těla.

„Tak to přece nesmí skončit!“ myšlenky protínaly Mártyho hlavu. V sevření si uvědomil, že ho neznámý chytil kolem hlavy. „Nech mě prosím být,“ vysoukal ze sebe z posledních sil Márty. „Nechte mě být,“ prosil znovu, ač se mu dech již nedostával.

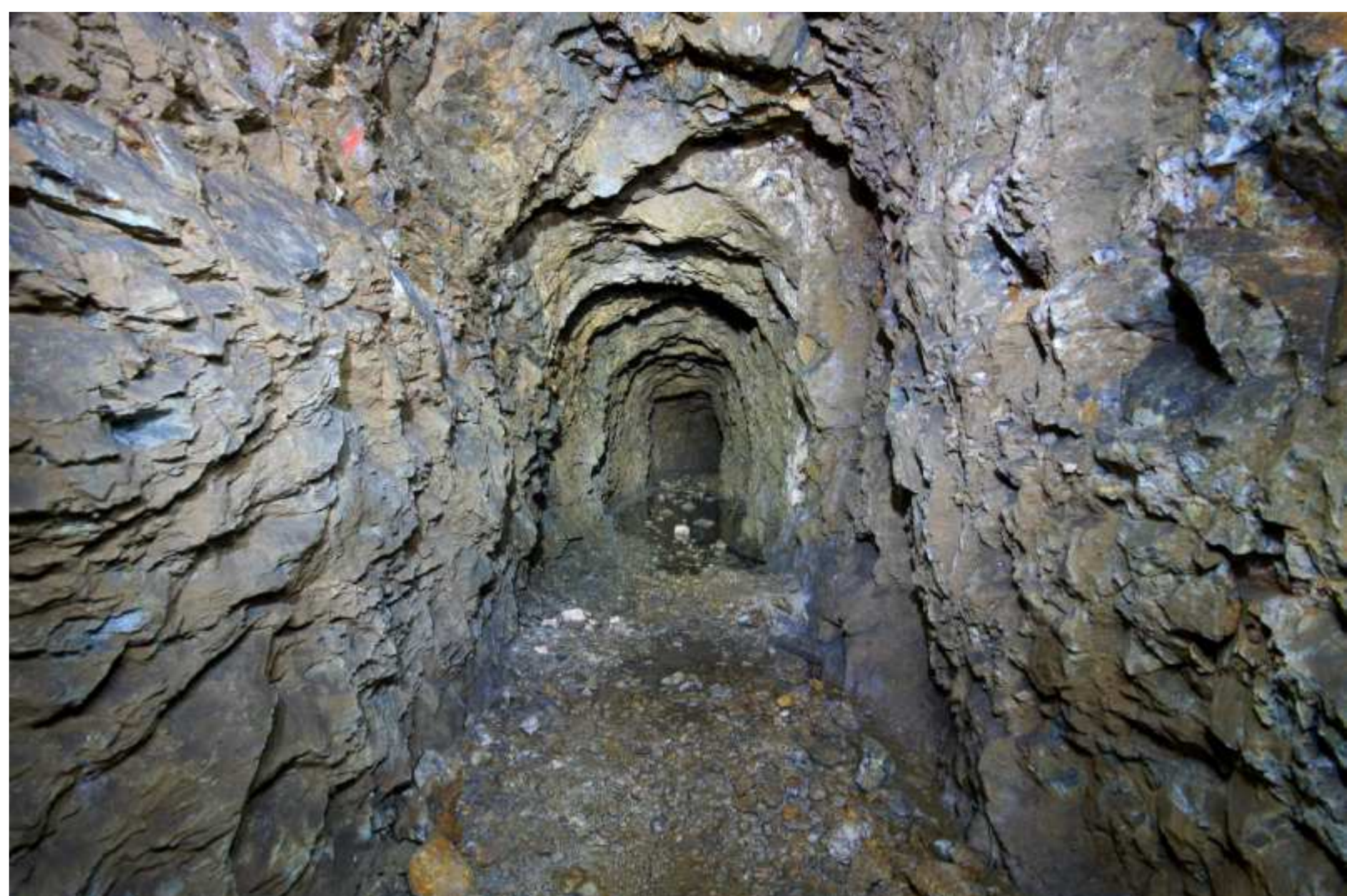
Ozvalo se křupnutí a na počvu chodby dopadlo Mártyho bezvládné tělo. Neznámý po boji těžce oddechoval, pak uchopil nůž a do jeho dlaně se skutálely dvě malé krvavé kuličky...

Johnny narazil na poslední šipku, kterou předtím udělal. Trochu se mu ulevilo. Věděl kde zhruba je a když bude opatrný, jistě se dostane ven a zavolá pomoc. „Márty!“ zvolal do tmy chodeb přidušeně. „Márty, jsi tu někde?“ Nic. Jen ticho, tma, kapání vody.

Neznámý číhal.

Johnny se rozhlédl, chvíli naslouchal a opět se vydal na cestu. Opatrně nahlížel do výklenků, našlapoval jemně tak, aby ho co nejméně bylo slyšet.

Jak dlouho šel, netušil. Museli sem jít s Mártym asi dost dlouho. Některé chodby nepoznával. Pořád musel myslet na ty oči. Strach se mu vkrádal do mysli. Šel, naslouchal, stále nic.

Světlem baterky šmátral po stěnách, když tu na zemi spatřil papírek z bagety.

„Tu přece Mártý jedl,“ pomyslel si. „Možná mu vypadl a už je venku.“ proběhlo mu hlavou a vydal se dál.

Myšlenka na kamaráda ho povzbudila. Chodba mýjela chodbu, každý výklenek se mu zdál stejný. Vteřiny se stávaly minutami.

Když vyšel zpoza rohu, zastavil se. Světlo baterky opět protnulo tmu. Všiml si předmětu na konci chodby. Něco tam leží. Něco velkého. Rozběhl se a když k němu doběhl, srdce se mu zastavilo. Strachem se třásl, neschopen čehokoliv. „To není možné,“ opakoval si v duchu. „To je šílené,“ běželo jeho myslí. Poklekl. Něco studeného se dotklo jeho kolen. Až teď si uvědomil, že klečí v kaluži zbrocené krví. Kamarádovou krví.

Klečel, neschopen slova. Jen mrtvá tvář bez očí na něj zírala ze tmy. Srdce mu bušilo, mozek chtěl utíkat, ale tělo zdřevěnělo hrůzou. Rozplakal se. Obrovské slzy mu padaly po ztrhané tváři a mísily se s krví kamaráda.

Klečel, vteřiny se táhly. Šestáým smyslem vytušil, že se za ním něco pohnulo. Vytrhl se ze sevření strachu a pomalu se otočil. Za ním stál on. Neznámý. Snad přízrak z hlubin. Ten škleb, ta tvář a v dlaních... Co to má v dlaních? To je? To jsou oči? Proboha!

Děs mu protnul duši. V poslední vteřině se vzchopil a vyrazil na šílený útěk. Klopýtal o kameny, ruce a nohy měl sedřené, běžel o život. Srdce mu bušilo, za ním chodbami zněl šílený smích. Ucítit závan čerstvého vzduchu.

„Jsem skoro venku,“ pomyslel si. Neznámý ale také nelenil. Johnny vyběhl do zatáčky a tam... spatřil mříž. Běžel, co mu poslední síly stačily. Už jen kousek. Malý kousek...

„Terezko!“, křičel v hrůze jeho vnitřní hlas. „Terezko, pom...!“ Kámen mu rozbil hlavu. Johnny zavrával a jeho tělo zadunělo pádem o zem. Po hlavě mu stékaly proužky krve. V dohasínajícím světle viděl, jak k němu přichází postava. V ruce měla nůž a tam, kde Johnny tušil hlavu, jen dvě krvelačné oči.

Kostelní věž v dálce odbyla třetí. Do tmy lesa se ze štoly ozval slabý výkřik. Neznámý dokonal svou hrůznou práci. Pak se otočil a vydal se k jezírku, kde u vody ležel batoh.

Už brzy do něj uloží své nové trofeje.

O CENĚ DUCHA A HMOTY

Bylo krásné sobotní ráno a na ten den jsem měl domluveno s kamarádem Davidem, že se podíváme do štoly sv. Jana Nepomuckého a pokusíme se dostat až k závalu pod šachtu. Normálně by to byla, lidově řečeno brnkačka, ale tato štola je celkem specifická. Proč? No, už jen vstup je menší vertikální šachtou, ale dá se jí při troše opatrnosti bez problémů sestoupit asi tři metry pod povrch bez lana.

Za šachtou následuje menší, ve skále vyrubaná kaverna, v níž se dá snadno převléci. Při zemi je v kaverně malý otvor do tzv. sledné chodby. Sledné proto, že sledovala těžnou žílu. Malým otvorem se myslí: „Ulehni na zem a proteč skulinou o výšce sotva osmdesát centimetrů.“ Brnkačka, že?

„No a když už jsi uvnitř, pokračuj v plazení a posléze dolezeš – dokonce po čtyřech, až k vodě. A tady začíná ta největší legrace.“ Jdete-li dolů tzv. na „tvrďáka“, riskujete studenou vodu, která má kolem osmi stupňů Celsia. Rozumní lidé (rozhodnou-li se, že sem polezou), si s sebou berou gumové kalhoty s lacem, tzv. broďáky anebo ještě lépe, neopren. Ale to předbíhám. Pojdme na začátek.

S Davidem jsme tedy vyrazili. Ocitli jsme se na parkovišti a dál jsme museli jít pěšky. Cesta vedla kolem rybníka, potom lesem a zhruba po dvaceti minutách jsme stanuli před ústím štoly. Vlastně šachty.

Byla volně přístupná, tudíž jsme na nic nečekali a začali se sestupem. Převlékli jsme se až dole.

David lezl jako první a já jsem mezitím fotil a taky jsem začal filmovat. Když se pak ze tmy přede mnou ozvalo: „Volno, můžeš lézt,“ sbalil jsem si věci a protáhl se úzkým otvorem. Místa tam opravdu moc nebylo a když jsme se v chodbě minuli, museli jsme překonat ledově studenou vodu. Vážně. Teplota vody v podzemí se pohybuje kolem osmi stupňů, a ne každý to dobře snáší.

Vyrazil jsem a David mě následoval. Bez holínek, jen v plátěných kanadách vám brzy dojde, že tady začíná ta pravá legrace. Pocit sucha a bezpečí vás nadobro opustí, když se vám první kapky studené vody zahryznou do kůže. Opravdu k „nezaplacení.“ Rozumní lidé opravdu raději použijí broďáky.

Krok za krokem jsme postupovali dál. Na počvě (hornický výraz pro podlahu chodby) jsou tu a tam klacky a klády, které vám občas zneprjemní pohyb. Zvláště, sahá-li voda člověku skoro po prsa. Dostali jsme se k první rozrážce. David se rozhodl, že dál nepůjde, a tak jsme se dohodli, že na mě počká u vody.

Osaměl jsem, jen světlo mé čelovky prořezávalo tmu. Vody bylo skoro po prsa, v ruce foťák, kamera a stativ. Opravdu výborná situace.

„Zde bych potřeboval aspoň další dvě ruce,“ posteskl jsem si v duchu, když jsem se pomalu sunul dál ve snaze držet se při pravé stěně chodby. „Zde to totiž není tak hluboké“.

Občas jsem zapnul kameru a tu a tam pořídil záznam. Nemaje rukavice, ruce se mi začaly obalovat špínou. Jak jsem později zjistil, byla to moje chyba!

Pokračoval jsem dál, profil chodby přede mnou se různě měnil a po pár metrech jako by začalo ubývat vody. Skutečně, přede mnou zel černý otvor. Když jsem k němu došel, zjistil jsem, že je tu více místa, a že se asi nacházím u větší kaverny. „Jasně,“ pomyslel jsem si, „dostal jsem se do míst, kde štolu spojovala s povrchem Svatojanská šachta.“

„Davide!“, zavolal jsem do tmy, „jsem na konci“.

Asi padesát metrů. To je totiž přibližná vzdálenost od původního vstupu k šachtě, dnes již neexistující. Úzkým otvorem jsem se dostal do kaverny a ocitl se konečně na suchu. Vyždímal jsem boty a rozhodl se, že se pokusím dostat co nejbliže k závalu. Prostora je plná kamenů a staré výdřevy a končí závalem ze Svatojanské šachty, kterou staří horníci dopravovali vytěžený materiál na povrch. Uvědomíte si, že jste i celkem hluboko, protože šachta měla hloubku kolem padesáti metrů.

Bohužel, tady vaše cesta končí. Zával je neprostupný, za ním však štolu kdysi pokračovala dál. Zrudnění ale bylo již slabé a také zde byly silné přívaly spodních vod, ztěžující práci horníků. A tak štolu kolem roku 1780 opustili. Je zvláštní pocit stát u závalu a vědět, že za ním jsou natlakovány desítky hektolitrů vody.

Byl čas k návratu. Naposledy jsem se otočil s myšlenkou, že se sem asi už nikdy nepodívám. Všude bylo absolutní ticho, jen ze závalu tu tam protékaly slabé pramínky vody. „Nebudu už pokoušet štěstí,“ pomyslel jsem si a vydal se zpět.

„Už jdu,“ hejkl jsem ještě pro kontrolu na Davida. Zdáli se ozvalo tiché: „OK“.

Studená voda mě opět obklopila, špinavé mokré ruce tiskly k tělu foťák, jehož stav byl velice neutěšený. „Ten už zažil ledacos,“ pomyslel jsem si, „snad přežije i tuhle výpravu“.

Zčeřenou, bahnem zvrženou vodou jsem postupoval k východu. Přes četné klády a klacky jsem občas klopýtl a akrobatickými pohyby se snažil vyrovnat a předejít pádu do ledové vody.

„Davide!“, protal můj hlas tmou štoly.
„Ano?“, ozvalo se tázavě za zatáčkou.
„Už jsem kousek od tebe,“ odpovídám a záblesk světla Davidovy čelovky protal tmou chodby.
Přiblížil jsem se k němu.
Vylezl jsem z vody, opět vyždímal zmáchané boty a nohavice a s Davidovou pomocí jsme vytáhli všechny věci ven, abychom se převlékli do teplého, a hlavně suchého oblečení. Jediné, co nás ještě čekalo, bylo zdolat krátkou šachtu na povrch.

I to se posléze podařilo, a tak jsme asi po dvou hodinách stanuli na povrchu. Dobalili jsme všechny naše věci, když se z lesa kdosi vynořil. Že by pocestný?
Pán, jak jsme se dozvěděli, si procházel hornickou stezku. Když viděl všechny naše věci, zvědavě na nás pohlédl a zeptal se: „Byli jste dole?“
„Ano,“ odpověděli jsme a jeho zvědavost ještě vzrostla. „Můžu vám ukázat fotky,“ dodal jsem.
„To mě zajímá, jak to tam dole vypadá?“, zeptal se.
Vytáhl jsem foťák, který vypadal, jako by strávil svůj poslední čas v zákopech první světové války. Zapnu ho, a nic. Tma, ticho, mrtvo. Pamatujete, jak jsem výše popsal svoji chybu?
Nerozhodilo mě to a s klidem profesionála jsem vyndal baterku, všechno narychlo očistil a osušil. Zapnu, a cvak! Foťák se rozběhl. Vnitřní úleva...
Stisknu tlačítko pro náhled fotek – a nic. Stisknu další tlačítka – a opět nic. Stisknu spoušť – zase nic! „Tak z toho asi nic nebude,“ omlouvám se pánovi a ten zklamaně odchází.
Vyndávám baterku s pocitem, že foťák za „dvacet litrů“ právě odešel do křemíkového nebe...
No a jak to dopadlo? Foťák nějakým mně neznámým způsobem přežil. Sice se mu trošku splašila kolečka, ale přežil. Když kouknu přes hledáček, fotí, ale žádná další tlačítka nefungují. Přepnu-li na displej, tlačítka fungují, ale foťák nefotí. Co s tím?
Nic.
Jaké z toho plyne poučení? I slušný fotoaparát je jen věc. Hmota v ruce člověka. Je důležité mít vždycky čisté ruce!
Přátelé, tento příběh je pravdivý, bylo to v sobotu, 25. června 2017...

Povídka jedenáctá

ČELEM K ZÍTŘKŮM

Poslední paprsky světla pronikly korunami stromů. Do údolí se pomalu snášela tma. Končil se den. Byl sice jako každý druhý, ale ve vzduchu byl cítit brzký příchod deště. Vítr se proháněl jehličím a zpíval svoji melodii beze slov. Žár prudkého letního slunce uvadal a člověku by se zdálo, jako by se poslední zářící paprsek topil v blízkém rybníce.

Hladina potemněla, voda zčernala, jen malé vlnky honící se po hladině připomínaly život. O kus dál na hrázi se mezi stromy rozsvítilo slabé světlo. Byly slyšet kroky a tichý dech prorážel ticho ospalého údolí.

Světlo baterky příchozího těkalo po stromech a vytvářelo pitoreskní obrazce. Hledal nocleh. Šel dlouho a vlastně už ani nevěděl, jak dlouho. Tulák. Záře jeho svítilny skomírala.

„Měl jsem si koupit baterie do zásoby,“ pomyslel si. „Brzy to zhasne. Zůstanu potmě.“

Šátral rukama po kapsách, ale než stačil vylovit sirky, mdlé světlo jeho baterky narazilo na zeď jakéhosi stavení.

Všude tma, žádné světlo v oknech, ticho, ani hlásek. Nic. A byl pátek, třináctého.

Napadlo ho, zda by se tu nedalo přespat. Spatřil pár rozbitých oken a zavřené dveře, na kterých visel zámek. Při bližším ohledání zjistil, že je tam ale jen na okrasu. Zhasl a opřel se do dveří. Ty se pod jeho tíhou se skřípotem otevřely. Stál a poslouchal... Tma, ticho.

Vešel potmě do domu. Dýchl na něj chlad. Pochopil, že dům je opuštěný. Sáhl po baterce a úzký pramínek světla proťal tmou. Rozhlížel se. Nábytek uvnitř byl letitý, zkroucený vlhkem a vrstvou plísně dával najevo, že tady už dlouho nikdo nebyl.

Na stěnách pokrytých pavučinami viselo pár vybledlých fotografií, byl tam neskutečný nepořádek. „Ale co, při troše štěstí si najdu suchý koutek a přenocuji.“

Někde v dálce odbilo jedenáct. Z blízké osady se blížila postava. Muž, který nemohl spát. A tak se sebral a šel. Hlavou mu táhly černé myšlenky. Tento rok se mu nedaří. Přišel o práci, o domov i o nemalou částku peněz.

Aby nemusel poslouchat posměšky okolí, uchýlil se do malé chaty „na konec světa“, jak jí říkával. Cítil se být ublížený.

Uzavřel se do sebe, ve tváři měl tik, ruce se mu trásly. Jakoby ho pomalu a jistě pohlcovala duševní nemoc. Nevěděl ani, kam jde. Potmě, pouze Měsíc mu svítil na cestu mezi poli. Vedla k domu na hrázi...

Mezitím tulák procházel domem. Po levé ruce spatřil pootevřené dveře. Opatrně nahlédl. Poryv vzduchu mu přinesl do obličeje několik zaprášených černých pavučin. Zachvěl se, nesnášel to.

Ocitl se v kuchyni. Vyhaslá stará kamna a naproti na stěně obrázek Ježíše, usmívajícího se ze tmy na neskutečný nepořádek kolem. Ne, tady místo ke spočinutí nenajde. Vrátil se do vstupní chodby a spatřil dřevěné schodiště vedoucí kamsi nahoru, do patra nad ním.

Všude bylo až neskutečné ticho. Opatrně našlápl na první schod. Jak se dalo čekat, schodiště zapělo svoji rozvrzanou serenádu. V prachu za sebou nechával otisky svých bot. Schodiště nebylo v nejlepší kondici, proto jen opatrně, krok za krokem postupoval dál.

Horní patro domu mělo své nejlepší časy dávno za sebou. Pokroucená a prošlapaná podlaha dávala velmi jasně najevo, že její dny jsou sečteny. Vešel do otevřených dveří. Ložnice? Uprostřed široká postel a nad ní obrázek jakýchsi lidí. Zahleděl se jim do tváří. Ti neznámí se mu zdáli sympatičtí. Usmívali se. To ho zahřálo. Jaké asi byly jejich osudy?

Na nočním stolku pohozeno několik dalších vybledlých fotografií. Muži, ženy, děti. Zřejmě to byla početná rodina.

„Kde je jim konec?“ pomyslel si. „A kde je vlastně konec mé rodině, která se na mě vykašlala?“, povzdechl si smutně. Stál, hleděl do tváří lidí, jež neznal. Měsíc svým paprskem hleděl do pokoje a na okamžik ozářil kdysi jistě honosnou postel. Ano, tady dnes složí svoji hlavu.

„Starou peřinu hodím pod sebe a druhou se přikryju“, pomyslel si při přípravě noclehu. Když byl hotov, přelétl ještě zrakem po pokoji. Okna tu nebyla rozbitá, a tak je zavřel. Podařilo se mu taky jakž takž zavřít dveře, vlhkem pokroucené. Baterku dal na noční stolek a zachumlal se do peřin. Byl spokojený.

Z protější zdi za závěsy na něj z obrazu hleděl z oblaku pavučin Ježíš. Vzpomněl si na modlitbu z dětství, když s rodiči chodil do kostela. Po mši byl čas na nedělní oběd. U stolu se sešla celá rodina, vyprávěly se příběhy, hrály se hry. Ty doby ale dávno odvál čas...

Pomodlil se a zavřel oči. Tma ho pohltila a milosrdný spánek odnesl někam hodně daleko.

Druhému muži svítil Měsíc na cestu. Ty procházky měl rád. Uzavřen do sebe se svými špatnými myšlenkami přemýšlel, co dál. Jak z té šlamastyky ven. Měl pocit, že se proti němu spíkl celý svět. A chtěl si to s ním vyřídit. Svou agresi potlačoval už dlouho.

Polní cesta ho dovedla na kraj lesa. Ještě kousek a bude u rybníka. Chodíval sem v noci často. Když nerybařil, sedával na hrázi a dlouhé hodiny zíral do nekonečna. Přes den zavřen ve své chatce přes špinavé závěsy pozoroval „ty šťastnější“. Sousedé o něm říkali, že je podivín, ale vždy ho slušně pozdravili. Jen zamumlal něco nesrozumitelného v odpověď.

Muž došel k rybníku. Na hladině se líně protahoval Měsíc. Všude ticho, mír a klid. Usedl na hrázi a nechal plynout své myšlenky. Čas běžel. Vteřiny se měnily v minuty. Seděl a mlčky hleděl do prázdna. Otrásl jím chlad. Po nebi se začaly honit mraky. První velké kapky dopadly na hladinu rybníka a Měsíc se zbaběle schoval za mraky. Muž se otočil. Za jeho zády se černalo opuštěné stavení.

Ten dům dobře znal. Často kolem chodil a říkal si, jak by si ho pro sebe zařídil. Rozpršelo se. „Schovám se v domě,“ řekl si a rozběhl se ve tmě ke dveřím. Sáhl po klice, prudce otevřel dveře a s bouchnutím je za sebou zaklapl.

Tulákovi nahoře se přetrhlo spaní. Trhl sebou, otevřel oči a prudce se posadil na posteli.

„Je tu někdo?“, chtělo se mu vykřiknout, ale hlas se mu na poslední chvíli zadrhl. „Co to bylo?“, prolétlo mu hlavou. Chtěl sáhnout po baterce, ale nakonec ji nechal ležet. Seděl a naslouchal.

Příchozí muž také. Bylo ticho. Plíživé ticho, které se zavrtává pod kůži. Dva muži, dva osudy, jeden starý dům.

Tulák seděl, ani nedutal. Měl zvláštní pocit, rozum mu velel být zticha. Ten pocit už znal. Nebylo by to poprvé, co se dostal do ošemetné situace. Zdola se ozval šramot a pak tiché, skoro neznatelné kroky šly světlicí a dávaly na vědomí, že příchozí nechce být odhalen.

„Nejsem tu sám“, hrklo v tulákovi. Srdce se mu rozbušilo: „Kdo je dole a co tady chce?“, otázky jako kapky deště mu tekly hlavou. Rozhodl se. Vstal a pokusí se dojít ke dveřím. Bude mít prostor pro případný ústup.

Z dále se ozval hlas zvonu. Odbilo půl druhé. Pak vše ztichlo a jen déšť bubnoval do oken. Tulák se jemně opřel nohou o podlahu a prkna zkroucená tíhou let zavržala. Ztuhl. Minuty běžely. Cítil, jak mu dřevění nohy. Překotně dýchal a jeho srdce běželo maraton.

I dole vše ztichlo. Příchozí se zastavil. Nahoře nad ním se prohnul strop. Není tu sám! Co nejtíšeji se vydal zpět do předsíně. Tam, kde ve tmě tušil schody do patra. Dech se mu zrychlil, v očích se mu zablesklo: „V mém domě někdo je?“, prolétlo mu hlavou. Dělal si na ten dům tajně nároky. Tohle přece nedovolí! Došel ke schodům.

Zastavil se a jako šelma napínal smysly.

Venku se mezitím mohutně rozpršelo. Velké kapky ztěžka dopadaly na chatrnou střechu stavení. Vítr se prohnal komínem. Náhlý poryv se opřel o dveře a s rachotem je otevřel. Dům se roztrásl. Zbytky skel se rozcinkaly v okenicích. Světlo zvenčí na moment osvítilo předsíň a příchozí spatřil otisky botou na zaprášených schodech: „Opravdu, nejsem tu sám!“

Tulák se mezitím dostal shora ke dveřím. Byl rozhodnutý bránit vstup za každou cenu!

V příchozím jako by se probudila šelma. V hlavě se mu zatmělo. Má šanci pomstít se světu za to, co se mu stalo. Tik v tváři se stal výraznější. Opřel se o chatrné zábradlí a krok za krokem stoupal do patra. Schodiště se až rozkřičelo.

Tulák se opřel o dveře: „Je tu někdo?“, zvolal do tmy. Hlas se mu trásl. Zvenčí zazněl tichý, sípotem provázený smích. Kroky příchozího ustaly. Pak vše utichlo. Bylo nekonečné ticho. Tulák se přitiskl bokem ke dveřím a naslouchal.

Dva muži, dva osudy, jedny staré dveře.

Příchozí stál. Už se neovládl. Tam dole pod schody ztratil soudnost. Venku se rozzářil blesk, který následoval věrný nohsled hrom. Ohlušující rána otřásla domem do základů. Na to čekal! Rozběhl se a jako běs se opřel o dveře. Ty vypadly z pantů.

To tulák nečekal. Byl sice pevně zapřený, ale dveře na něj spadly. Síla nepřičetné šelmy na druhé straně byla bezmezná. Upadl na záda a dveře ho pod sebou pohřbily. Prach, hlasité výkřiky vzteku a zoufalství.

Příchozí ležel na dveřích, z pádu se však rychle vzpamatoval. Vstal, odhodil dveře a spatřil tuláka. V očích se mu zablesklo. Jejich pohledy se setkaly.

I tulák se vzpamatoval z šoku. Ležel na podlaze a zíral přes zvržený letitý prach na zjevení nad sebou.

Chtěl vstát, ale příchozí se na něj vrhl. Nastal boj muže proti muži. Dvě nerovné povahy. Příchozí byl momentálně ve výhodě. Zaklekl na tuláka a zasypával ho ranami. Tulák mu snad v pudu sebezáchovy odrazil ruce. Těžce dýchali. Tulák se zmohl na protiúder a tvrdě zasáhl příchozího do nosu. Křuplo to, příchozí zařval bolestí. Tulák s námahou vstal a rozběhl se, kde kdysi byly dveře.

Venku opět zahřmělo. Krátký záblesk pomohl tulákovi zorientovat se. Schody! Příchozí se vzpamatoval z bolesti. Po tváři mu stékala krev. Otočil se a máchl pěstí po tulákovi. Rána ale prořala vzduch a vyšla naprázdno. Minul.

Schodiště se pod tulákem rozěřvalo. Pro tmu jen tušil jednotlivé schody a vehementně se hnal dolů. Příchozí se trásl vztekem. Těžce se narovnal a vyběhl za tulákem. Ten mezitím seběhl pod schody a v rozčilení odbočil doprava. Proběhl předsíní a rozrazil dveře, které mu stály v cestě.

Prostor ozářil další blesk. Příchozí seběhl prudce schody a na okamžik spatřil tuláka, vběhnuvšího do dveří. Chtěl za ním, ale zastavil se. Prudce oddychoval: „To si užiju“, ušklíbl se. Když opět popadl dech, potichu se vydal ke dveřím.

Tulák se ocitl v místnosti plné harampádí. Tady přece včera nebyl! Rozhlédl se a po levé straně uviděl ohromnou díru, kterou protékala voda. „To je přece náhon!“, napadlo ho. „Jsem ve starém mlýně!“

Bylo to tak. Vodní kolo vzal dávno čas a stěny mlýnice pamatovaly lepší časy. Kolem se povalovalo různé harampádí. Staré skříně a židle, oblečení, nářadí, které za ta léta pokryla vrstva prachu.

„Není čas na rozjímání,“ vytrhnul se z myšlenek. „Tady se schovám!“ Proběhl kolem vybavení někdejšího mlýna, aniž by na sebe upozornil sebemenším hlukem. Když přeběhl místnost, našel vzadu pozůstatky staré dílny. Rychle vše přelétl pohledem a zjistil, že je nad ním mezipatro. „A hle, tady je starý ponk. Ten se teď bude hodit!“

Rezavý ocelový ponk mu posloužil jako žebřík a tulák z něho vyskočil na mezipatro vybudované z prkenných podlážek. Schoulil se a čekal. Měl odtud dobrý výhled.

Konečně vzadu vrzly dveře a objevila se silueta postavy. Tulák ztuhl strachem, ale ovládl se. Ležel schoulený a čekal. Příchozí vešel a tiše za sebou zavřel dveře. Stál a rozhlížel se kolem. Pomalu si zvykal na všudypřítomné šero. Těkal očima po místnosti a snažil se projít každé zákoutí a tmavá místa. Nikoho ale neviděl. Napadla ho malá léčka: „Vím, že tu jsi“, sykl do tmy „přede mnou se neschováš.“ Odpovědi se nedočkal. Ze svého místa nemohl tuláka vidět, a ten to moc dobře věděl.

Příchozí stál, aby se po chvíli šouravě vydal úzkou uličkou, kterou před chvilkou proběhl i tulák. Napínal sluch, očima těkal sem a tam. Ale nikoho neviděl ani neslyšel. Dostal se skoro až pod tuláka. Tam se zastavil. Stál a poslouchal: „Vidím tě!“, vyštěkl do tmy. Tulák sebou jemně škulbl, ale dál ležel, ani nedutal. Ani druhá léčka tedy příchozímu nevyšla.

Pomyslel si: „Mít tak baterku! Posvítit bych si na tebe! Na všechny bych si posvítit!“

Prudce se otočil a začal kolem sebe kopat. Vzteky bušil do skříní, popadl starou židli a jedním máchnutím ji rozbil o zrcadlo. Sklo se s hlasitým řinčením vysypalo na podlahu. Tulák to viděl ze svého úkrytu. Báł se. Šílenství, které viděl, zasévalo v jeho mysli strach.

Příchozí se přestal ovládat. Sebral z podlahy střepy a mrštil jimi před sebe. Pak se zarazil. Pohlédl na dlaň. Byla rudá od krve. Začal se smát. Smál se hlasitě a nepřičetně, pořezanou rukou si přetřel obličej.

Tulák se vyděsil: „Proboha, to snad není člověk!“ Jak byl dlouho schoulený, pocítil nutkání si protáhnout nohy. Cukl sebou a podlážky, na kterých ležel, zapraskaly.

Příchozí zvedl hlavu. Dvě tváře se opět setkaly. Tulák se v mžiku rozhodl. Vymrštil se a skočil. Prudce dopadl na příchozího a povalil ho. Zасыpával ho údery. Oba muži se váleli na podlaze. Byl to nerovný boj. Šílenství příchozího jako by mu propůjčilo obrovskou sílu. Strhl tuláka a zuřivě se na něj vrhl. Opět boj muže proti muži. Příchozí si tuláka zaklekl a začal ho škrtit. Ten sotva popadal dech, zoufale se snažil odvrátit blížící se konec. Nad sebou viděl šklebící se tvář, vyceněné bílé zuby a tvář pokrytou krví. Pohled na toho šílence mu vlil do žil novou sílu. Rozrazil příchozímu ruce a jak byl rozmáchlý, rukou zavadil o jakousi tyč. Uchopil ji a vší silou mrštil ve směru, odkud se ve tmě šklebila tvář s bílými zuby.

Zvuk nárazu a zoufalý výkřik bolesti se zahryzl tulákovi do duše. Zmobilizoval zbytky sil a těžce vstal. Příchozí také. Tulák byl ale rychlejší. Nadechl se a z posledních sil rozběhl, až vrazil do příchozího. Ten takovou převahu nečekal, máchl rukama do prázdna, jeho tělo se zlomilo a padalo po zádech do tmy. Za ním byl starý mohutný trám. Příchozí, tlačěn tulákem zády do trámu, narazil. „Prásk!“, ozvalo se. Prostorem zněl ohlušující praskot dřeva. Příchozí padl na záda, trám na něj. Zbylé trámy ve stropu mlýnice se zlověstně prohnuly.

Tulák zděšeně pohlédl nad sebe. Na vteřinu bylo ticho, jako by se vše zastavilo. Dům se zachvěl, praskal trám za trámem, až začaly s ohlušujícím řevem padat k zemi. Tulák se v poslední chvíli otočil a proběhl v šíleném strachu napříč mlýnicí. Blesklo mu hlavou: „Tady je přece bývalý náhon!“ Spatřil světlo z díry ve zdi, odrazil se a v poslední vteřině skočil.

Netušil, jak dlouho letěl, připadalo mu to ale jako věčnost. Ucítil prudký náraz v nohou. Ty mu vypověděly službu a tulák se zhroutil do ledové vody. Nárazem ztratil dech. Za sebou slyšel jen ohlušující praskot, jak se drtily trámy. Střecha mlýna se propadla, staleté trámy se lámaly jak sirky a s ohlušujícím rachotem pod sebou pohřbily příchozího.

Tulák s námahou nabral dech do plic, z posledních sil se zvedl a doklopýtal k otvoru, kterým dovnitř vnikalo světlo. Vyběhl ven a déšť mu zkrápěl tvář. Zastavil se, svět se s ním zatočil a on cítil, jak padá kamsi do neznáma. Všechno utichlo, jen déšť a vítr ševalily v korunách stromů.

Probral ho mírný vánek. Otevřel oči a zjistil, že leží v bahně na zemi, celý promáčený. Otřel si rukou obličej a pokusil se posadit. Bolelo ho celé tělo. Déšť dávno odnesl vítr a mezi stromy bázlivě vykukovalo sluníčko. Jakoby se na tu pohromu ani nechtělo dívat.

Tulák se ještě vsedě otočil. Spatřil kamenné zdi, z nichž hrozivě trčely zbytky trámů. Hluboko v nich našel svůj konec příchozí. Tulák se roztrásl. Hleděl na tu zkázu a myšlenky mu běžely hlavou. Vše se mu pomalu vracelo zpět.

Po chvíli vstal a mlčky stál. Mít klobouk, snad by smekl. Zdolal menší kopec a došel k rybníku. Objal ho sluneční svit. Byl promočen do morku kosti, ale rozhodl se vykoupat. Musí ze sebe smýt ten děs a špínu!

Voda mu ochladila rány a pročistila mysl. Vylezl z vody a uložil se na hrázi. Ukolébán hřejivými paprsky slunce opět usnul. Když se probudil, slunce bylo vysoko nad hlavou. Vítr šuměl a jen zpěv ptáků se linul údolím. Oblékl se do zbytků ošacení, naposledy zhlédl dílo zkázy a vydal se po cestě daleko předaleko, k novým zítřkům...

Čelem k zítřkům

Jan Žák

Korektura Rudolf Schebesta

Rok vydání 2020

První vydání. Počet stran 33